

meslekte cinsiyet

Betül ESKİOCAK
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ

Kadının doğuşuyla birlikte yasadaki, zihniyette, güncel yaşam pratiğinde erkek egemenliği baskı ve boyundurluğunda biçimlenen, toplumda ekonominin, sosyal yaşamın, değerler sisteminin belirleyiciliğinden dışlanan kadınların sömürücü sistemin sıradan nesnelere haline dönüştürülüyor.

Ataerkil sistemin bu güne kadar neden olduğu güvensizlik ve sıfatsızlık yaralarına bugün yenileri ekleniyor; gelişmeye çalışan ülkelerde ezilen ev kadını profili ezilen iş kadını profiline eviriliyor.

Geçtiğimiz günlerde odamızda kadına yönelik şiddete son haftası kapsamında düzenlediğimiz söyleşiye katılan iller bankasından jeoloji mühendisi Dr. Müzeyyen Şevkin ile meslekte kadın olmanın zorluklarını konuştuk. Mesleğimizin ne kadar erkekleştirildiğinden ve kadınların bu alanlardan uzaklaştırılmasından ve kadın olarak neler yapmamız gerektiğinden bahsettik. Öncelikle mesleğimizi asla bir erkek mesleği olarak görmememiz gerekiyor, çünkü bunu kabul ettiğimiz an sistemin bize bahsettiği güçsüz, niteliksiz, nazik vs. sıfatları da kabul etmiş olacağız. Sistemin dayattığı ve zaten toplumun kabullenmeye hazır olduğu bu kabulleri yıkmak bize düşüyor. Müzeyyen hanımın dediği gibi, işimiz zorsa şimdiye kadar tüm zorluklarla mücadele ettiğimiz gibi, tırnağımızın oyası, saçlarımızın boyası demeden gerek arazide gerek şantiyelerde bizlerin de en iyisini yapabileceğimizi göstermek bu kabullere verilecek en iyi cevap olacaktır. Bu güne kadar merak, ilgi ve hevesler hep bu kabullerle sindirilmişti. Tarihte de bilimsel buluşların altında kadınların imzalarını göremiyor olmamızın nedeni de bu değil mi? Avrupa'da cadı, doğuda harem esiri, Amerika'da köle oldular, bırakın okula gitmelerini dışarı çıkmaları bile yasakken hangi bilimden hangi, sanattan, hangi edebiyattan söz edilebilir. Bugün bile Afganistan'da Taliban'ın kadınlara koyduğu yasaklar arasında gülmek bile varken.

Bugün ülkemizde eşitlik şiarları atılırken aynı zamanda kamu personeli kontenjanlarında yetmiş kişiden beşinin kadın personellere ayrılması büyük lütf gerçekten(!) Oysa bir toplum üyesi olan her vatandaşın eşit hak ve imkanlardan yararlandırılması sosyal devlet gereği değil midir?

Fakat bugün ev kadınları ülkemizde 'ailevi mahrumiyet' kapsamında içinde bulunuyor. SSGSS Yasasıyla, kadınlar evlilik statüsü içine sıkıştırılıyor. Eşitlik söylemleri havada uçuşurken evde ev kadını, işte iş kadını ezilmeye ve yok sayılmaya; evlilik çatısı, kocanın koruması altına sığdırılıyor.

Akademik alanda ise durum hiç farklı değil. Meslekler insanların ilgi ve meraklarına göre değil, kadın ve erkek oluşlarında göre dağıtılıyor. Üniversitelerde belirli fakültelerin çoğunlukla tek bir cins odaklandığı bazı departmanlar ve bölümler var. Bu alanlar eski kapalılığını kırmış olsalar da daha ağırlıklı olarak mühendislik ve sayısal bölümlerin kadınlara olan kapalılığı devam etmekte. Özellikle bu durum inşaat, maden ve jeoloji mühendisliğinde oldukça göze çarpıyor. Mezun olduktan sonra ise işler daha da vahim hale geliyor. Erkeklerle aynı lisans eğitimi, aynı şartlar ve aynı zorlukta çabalamış olmalarına rağmen kadınlar, işverenler karşısında farklı muameleyle maruz kalıyorlar.

Bu eşitsizlik, toplumdaki önyargı ve kabuller yıkılmadıkça ne kadar eşitlik, özgürlük diye bağırlılırsa bağırlı, laf olmaktan öteye gidemeyecek. Belki de artık ödün vermemek gerekiyor. Birilerinin halimize acıyı haklarımızı vermesini bekleyecek vaktimiz yok. Tam da artık kadınlar şalından, eteğinden, kocasından, kabuğundan ve korkularından yeni yeni sıyrılmışken ki bunları aşmak yüzyıllar sürmüş, mesleklerimizi cinsiyetsizleştirmek için o kadar bekleyemeyiz. Bu yüzden artık adımları sıklaştırmamızın şimdi tam zamanı diye düşünüyorum.